

Аширбекова Л.Ж.,
Жакыпбекова Б.Н.

**Қазақстан Республикасында
жұмыссыздық көлемін
азайтудағы әлеуметтік
жобалардың рөлі**

Бүгінгі күні «жоба», «әлеуметтік жоба» термині елдің әлеуметтік-экономикалық даму тақырыбындағы дискуссияларда өте жиі қолданылатын болды. Жоба – бұл көптеген өзара байланысқан іс-әрекеттерді үйлестірілген түрде жүзеге асыру және уақыт ішіндегі, белгілі басталатын және аяқталатын уақыты бар үрдіс. Әлеуметтік жоба деп – жобаға қатысушылардың қызығушылығы халықтың әлеуметтік тұрмыс жағдайын жақсартумен байланысты болатын, сол бағыттағы іс-әрекеттері кешенін айтамыз.

Осылайша, әлеуметтік жоба қалыптасқан жобалық мақсаттар, осы мақсаттар үшін құрылған әлеуметтік мекемелер, физикалық объектілер, әлеуметтік қорғау жүйелері, сәйкес құрастырылған және бекітілген құжат – бағдарламалар, жоспарлар, есептеулер, сметалар, қажетті ресурстардың есебі (материалды, қаржылық, еңбек, уақыттық), басқарушылық шешімдердің кешені, қойылған мақсаттарға жетуге бағытталған іс-шаралар жүйесі болып табылады.

Түйін сөздер: жоба, әлеуметтік жоба, жұмыссыздық, әлеуметтік бағдарлама, әлеуметтік саясат.

Ashirbekova L.Zh.,
Zhakypbekova B.N.

**The role of social projects in
reducing unemployment in the
Republic of Kazakhstan**

To date, the concept of “project” and “social project” are widely used in discussions on social and economic development of the country as a whole. The project is coordinated execution of multiple, inter-related activities, and, thirdly slowness limited in time, with a defined beginning and end. Socially project – is designed by the proponent of social innovation, which aims to create, upgrade or maintenance of the changing environment of the material or spiritual values, which is the space – time and resource boundaries and whose impact on people deemed positive in their social value. Thus, the project of social work as a system formulated project objectives established for the purpose of social institutions, physical objects, social protection systems, developed and approved by the relevant dokumentov- programs, plans, calculations, estimates, calculation of the necessary resources (material, financial, labor , time), the complex management decisions, activities to achieve their goals.

Key words: project, social projects, unemployment, social program, social policy.

Аширбекова Л.Ж.,
Жакыпбекова Б.Н.

**Роль социальных проектов
в снижении уровня
безработицы
в Республике Казахстан**

На сегодняшний день понятия «проект» и «социальный проект» активно используются в дискуссиях по теме социально-экономического развития стран в целом. Проект это координированное выполнение многочисленных, взаимосвязанных действий, и, во-вторых ограниченная протяженность во времени, с определенным началом и концом. Социальный проект – это сконструированное инициатором проекта социальное нововведение, целью которого является создание, модернизация или поддержание в изменившейся среде материальной или духовной ценности, которое имеет пространственно – временные и ресурсные границы и воздействие которого на людей признается положительным по своему социальному значению. Таким образом, проект социальной работы понимается как система сформулированных проектных целей, созданных для этих целей социальных учреждений, физических объектов, систем социальной защиты, разработанных и утвержденных соответствующих документов- программ, планов, расчетов, смет, расчет необходимых ресурсов (материальных, финансовых, трудовых, временных), комплекс управленческих решений, мероприятий по достижению поставленных целей.

Ключевые слова: проект, социальный проект, безработица, социальная программа, социальная политика.

**ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНДА
ЖҰМЫССЫЗДЫҚ
КӨЛЕМІН
АЗАЙТУДАҒЫ
ӘЛЕУМЕТТІК
ЖОБАЛАРДЫҢ РӨЛІ**

Жобаларды басқару мәселесін зерттейтін ғалымдардың еңбектерінде жоба түсінігінің әртүрлі анықтамалары кездеседі. Жоба дегеніміз – мән-мағынасы көпқырлы болатын біртұтас объект. Біріншіден, шынайы жобаларда жоба идеясының пайда болуынан бастап, оның жүзеге асуына дейін жобаның өмірлік циклын құрайтын белгілі бір уақыт қажет. Екіншіден, жобаға ақша жұмсамас бұрын, оның мақсаттылығын, жүзеге асырылу мүмкіндігін дәлелдейтін және оның техникалық, қаржылық, экономикалық аспектілердегі тиімділігін бағалайтын кешенді сараптамасын жүргізу қажет [1].

Жоба – бұл көптеген өзара байланысқан іс-әрекеттерді үйлестірілген түрде жүзеге асыру және уақыт ішіндегі, белгілі басталатын және аяқталатын уақыты бар үрдіс [2].

Жоба – әдетте бірегей және қайталанбас сипатқа ие және жоспарланған мақсатқа жетумен байланысты міндеттер мен іс-шаралар жиынтығы болып табылады [3].

Әдебиет көздерінде жобаларды басқару түсінігі жобаны уақытпен, ақша қаражаттарымен және соңғы өнімнің сапасымен шектелген, максималды түрде тиімді жүзеге асыруға бағытталған іс-әрекет ретінде түсіндіріледі. Кез келген жобаның менеджері әрқашан 3 көрсеткішті ескеруі қажет: уақыт, бюджет және жұмыс сапасы, бұл көрсеткіштер жобаға қойылатын негізгі шектеулер болып табылады.

Жобаларды жүзеге асырылуы бойынша (қысқа мерзімді, орта мерзімді, ұзақ мерзімді), қаржыландыру көлемі мен масштабы бойынша (ірі, орта және шағын), концептуалды мақсаттары бойынша (коммерциялық, коммерциялық емес, әлеуметтік) ажырата алу қажет.

Әлеуметтік жоба деп – жобаға қатысушылардың қызығушылығы халықтың әлеуметтік тұрмыс жағдайын жақсартумен байланысты болатын, сол бағыттағы іс-әрекеттері кешенін айтамыз.

Осылайша, әлеуметтік жоба қалыптасқан жобалық мақсаттар, осы мақсаттар үшін құрылған әлеуметтік мекемелер, физикалық объектілер, әлеуметтік қорғау жүйелері, сәйкес құрастырылған және бекітілген құжат – бағдарламалар, жоспарлар, есептеулер, сметалар, қажетті ресурстардың есебі (материалды,

қаржылық, еңбек, уақыттық), басқарушылық шешімдердің кешені, қойылған мақсаттарға жетуге бағытталған іс-шаралар жүйесі болып табылады.

Елімізде әлеуметтік саланы жетілдіру Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың «Жаңа онжылдық – Жаңа экономикалық өрлеу – Қазақстанның жаңа мүмкіндіктері» атты Қазақстан халқына Жолдауында және Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспарында айқындалған өзекті мәселелерінің бірі болып табылады.

Елімізді мүгедектердің, қариялардың және өзге де халық тобының тұрмысын жақсартуға тек әлеуметтік мекемеде ғана емес, сонымен қатар, тұтас мемлекет саясатында басымдық беріліп отыр.

Қазақстанда іске асырылып жатқан жобалардың ретін қарастыратын болсақ, олар келесі топтарға бағытталады:

- жастар, балалар және жасөспірімдер;
- отбасылар (отбасындағы сәтсіздіктердің алдын алу);
- күйзеліп жүрген ерлер мен әйелдер;
- егде тартқан адамдар;
- әумесерлікке немесе қылмыс жасауға бейім адамдар;
- босқындар;
- мүмкіндігі шектеулі жандар.

Осы бағыттағы жұмыс жүргізіп отырған орталықтар арасында:

- «Ұзақтан оқыту және жұмыспен қамту орталығы»;
- Мүгедек жандарды Интернет арқылы ұзақтан оқыту және жұмыспен қамту орталығы (Шымкент қ.);
- «Өрлеу» – жастар мен еңбекке жарамды жастағы адамдарды жұмыспен қамту жөніндегі әлеуметтік қолдау;
- Мүгедектерді ағаштан, саз-балшықтан, киізден, теріден, тастан, моншақтан жасалатын имидждік естелік бұйымдар шығару бойынша жобаға тарту;
- «Кітап тасушы» – мүгедектерді қоғамдағы жұмыстарға тарту және әлеуметтік бейімдеу, қоғамның назарын олардың проблемаларына аудару;
- «Мүгедектерді иппотерапия әдісімен оңалту»;
- мүгедектердің ағзаларын дамытуда физиологиялық және психикалық ауытқуларын оңалту, істемей қалған дене мүшелерін қалпына келтіру;
- «Мейірім» – жетім балаларды баспанамен қамту, жұмысқа орналастыру, әлеуметтік және құқықтық кепілдіктер беру;

– «Сыр Мейірімі» – тұрмысы нашар азаматтардың үйіне ыстық тамақты тегін жеткізу;

– «Әлеуметтік жетімдіктің алдын алу» – аз қамтылған отбасылардан шыққан балалар мен балаларын асырауға және тәрбиелеуге мүмкіндігі жоқ ата-аналарға әлеуметтік көмек;

– «Егде жастағыларға арналған мектеп» – егде тартқан кісілерге демалыс ұйымдастыру, қарияларды әлеуметтік қолдау;

– «Қазақстан жетімі жоқ ел» – ата-ананың қамқорлығынан мақұрым қалған балалардың құқығын қорғау;

– «Тәуелсіз өмір орталығы» – мүгедек балалар мен жастардың құқықтары мен мүдделерін қорғау;

– «Аутизммен ауыратын балаларды жалпы білім беретін және әлеуметтік ортаға бейімдеу» – аутизммен ауыратын балаларға арналған инклюзивті білім беру;

– «Салауатты өмір» – денсаулығы нашар балаларды арнайы дәрігерлік топтан жалпы дәрігерлік топқа ауыстыруды қамтамасыз етуге арналған емдік дене шынықтыру;

– «Жүрек жылуы» – мүгедек балаларды қоғамға араластыру;

– «Нұр бала» – аяғы сал және психоневрологиялық аурулары бар балаларды әлеуметтік қолдау, оңалту және қоғамдағы шараларға араластыру;

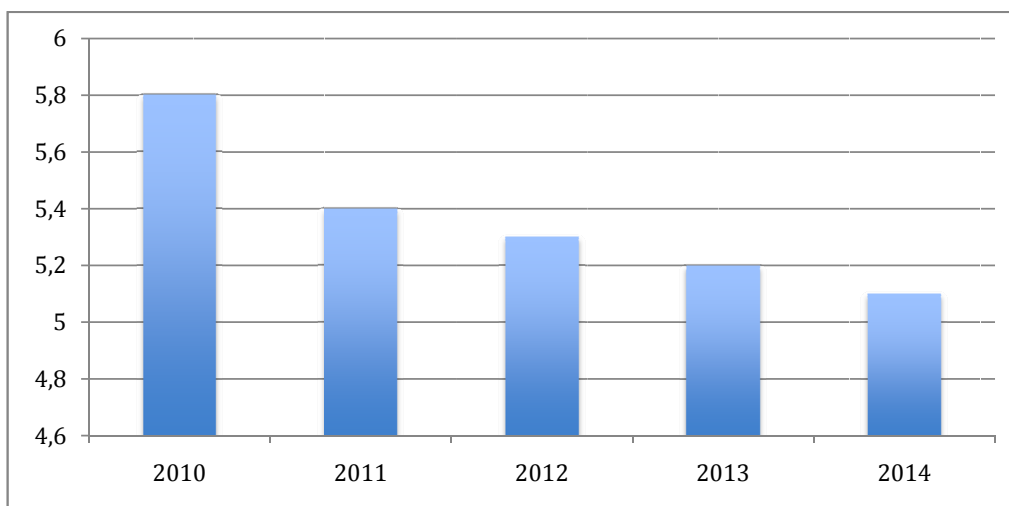
– «Қайтару» – түрмеден бостандыққа шыққандарды қоғамға қайта бейімдеу және олардың құқықтарын қорғау;

– «Бәйтерек» – психоневрологиялық патологиялары бар және денсаулығы нашар балаларды оңалту және сауықтыру, т.б.

Қазіргі әлемде торлап тұрған экономикалық қаржылық дағдарысқа қарамастан, еліміздің күш қуатын, әлеуметтік әлеуетін арттыруға бағытталған. Елбасының оптимистік ірі жобалары халықтың ертеңгі күнге деген сенімін арттыра түседі, әсіресе, Қазақстандықтарды жұмыспен қамту жөніндегі бірінші бағыт, әрбір отбасы үшін ең көкейкесті қажеттілік болып табылады.

Жұмыссыздық дегеніміз – әлеуметтік-экономикалық құбылыс, осы құбылыс кезінде елдің экономикалық белсенді халқының бір бөлігі біршама уақыт тұрақты не жұмыссыз немесе жалақысыз болады.

Жұмыссыздықтың түрлері олардың пайда Құрылымдық жұмыссыздық FTR-н, өнеркәсіптің жаңа салаларының ашылуларының ықпалымен өндіріс құрылымының өзгеруінен туындайды. Осындай жағдайға байланысты жұмыс күшіне ұсыныс пен сұраныс арасындағы сәйкессіздік пайда болады.

1-сурет – Қазақстан Республикасы бойынша жұмыссыздық деңгейі

Кезеңдік жұмыссыздық өндірістің құлдырауы, экономикалық дағдарыстар кезінде, кәсіпорындар жаппай күйзеліске ұшырайтын, жұмыспен қамтылғандар саны көптеп қысқаратын жағдайларда пайда болады.

Соңғы жылдары жұмыссыздық халықтың қалың топтарын қамтуда және барған сайын ұлғайып келеді.

Жұмыссыздық – экономикалық өсу жетістіктерінің адам дамуына ықпалын азайтатын құбылыс.

Осы орайда Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың өзінің 2011 жылғы 28 қаңтардағы «Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» атты Қазақстан халқына Жолдауынан кейін, ҚР Еңбек министрлігі Қазақстан Республикасы Үкіметі бекіткен 2011 жылғы 31 наурыздағы №316 «Жұмыспен қамту 2020 бағдарламасын» әзірледі.

Мемлекет басшысы 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан – 2050» Стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына жыл сайынғы Жолдауында халықты жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету саясатын жаңғырту жөніндегі міндеттерді қойды.

Жұмыспен қамтудың белсенді саясатын жүргізу Қазақстан Республикасының Үкіметі қызметінің негізгі әлеуметтік басымдықтарының біріне жатады. Лайықты жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету Елімізде жүргізілген әлеуметтік-экономикалық қайта құрулар барысында қарқынды дамушы еңбек нарығы құрылды:

1) халықтың экономикалық белсенділік деңгейі 1991 жылғы 68,6%-дан 2012 жылы – 71,7%-ға дейін артты, экономикалық белсенді халық-

тың саны 7,7 млн адамнан 9,0 млн адамға дейін көбейді;

2) жұмыс істейтін халықтың саны 7,7 млн адамнан 8,5 млн адамға көбейді. Бұл ретте жеке кәсіпорындарда жұмыспен қамту басым;

3) жұмыссыздық деңгейі 2 еседен астам – 2000 жылғы 12,8%-дан 2012 жылы 5,3%-ға дейін төмендеді. Жұмыссыз халықтың саны 474,8 мың адамды құрады, бұл 2000 жылмен салыстырғанда 2 есеге аз.

Алайда, еңбек нарығын сипаттайтын оң көрсеткіштерге қарамастан, бүгінгі таңда елімізде экономикалық белсенділігі өте төмен халық тобы бар, бұл:

1) 474,8 мың жұмыссыз, олардың ішінде ең үлкен топ – 34 жасқа дейінгі адамдар;

2) 1,1 млн-ға жуық нәтижесіз жұмыспен қамтылғандар, бұлар тіркелмеген өзін-өзі жұмыспен қамтыған жұмыскерлер, жеке қосалқы шаруашылығында тек өзі тұтыну үшін өнім өндірумен айналысатын адамдар және отбасылық кәсіпорындардың ақы төленбейтін жұмыскерлері;

3) 646,4 мың табысы аз азаматтар, олардың бір бөлігі жұмыссыздар мен өзін-өзі жұмыспен қамтығандарға жатады.

Жалпы бұл 2,0 млн-ға жуық адам, олардың шамамен 80%-ы ауылда тұрады.

2,8 млн жұмыспен қамтылғандар зейнетақы жинақтары мен әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатыспайды.

5% жұмыссыздық деңгейін қамтамасыз ету үшін еліміз бойынша 2020 жылға дейін қосымша 508 мың адамды жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету қажет.

Ахуалды Қазақстандағы экономикалық өсу қарқынын 5%-ға дейін бәсеңдетуге алып келген және жаңа жұмыс орындарын дамыту мен құруды тағы да кідіртуі мүмкін ғаламдық дамудың тұрақсыздығы ушықтыруы мүмкін.

Бұған қоса, ауылда жаңа жұмыс орындарының құрылуы жеткіліксіз, бұған елеулі түрде мыналар кедергі болуда:

- 1) өткізу нарықтарынан шалғайлық;
- 2) көліктік, өндірістік және коммуналдық инфрақұрылымның дамымауы;
- 3) қаржыландыруға қол жетімділіктің болмауы, ауылда екінші деңгейдегі банктер өкілдіктерінің болмауы;
- 4) ауылда тұратын тұрғындар біліктілігінің төмендігі.

Кемшін тұстарының арасында сондай-ақ мемлекеттік және салалық бағдарламаларда республика, облыс, аудан, ауыл деңгейінде құрылатын жұмыс орындарының саны бойынша тұтас және объективті жоспарлардың жоқтығын атап өту қажет.

Өткен ғасырдың 90-жылдарының соңында жұмыспен қамту қызметінде жүргізілген институционалдық өзгерістер еңбек нарығын реттеудің тиімділігін төмендетті.

Осылайша, қалыптасқан ахуал кедейлікті төмендету қарқынын бәсеңдетіп қана қоймай, жаңа экономикалық өсу айналымына өту жағдайларында жұмыс күшіне сұранысқа қарамастан еліміздегі еңбек ресурстарын толық пайдаланбау дегенді де білдіреді.

Әлемдік практикада осындай проблемаларды шешу үшін еңбек нарығының белсенді бағдарламалары қолданылады. Бұл бағдарламаларды жүзеге асырудың маңызды шарты, қоғам игілігін өсірудің және өмір сүру сапасын арттырудың негізгі құралы.

Жұмыспен қамту 2020 жол картасы бағдарламасы 2009 және 2010 жылдардағы жол карталарын және Жұмыспен қамту 2020 бағдарламасын іске асырудың логикалық жалғасы болып табылады.

Бағдарлама дағдарысқа қарсы ден қою тетіктерін, еңбек нарығын реттеудің тиімділігін арттыру, оның ішінде еңбек нарығын болжау және мониторингілеу, табысы аз, жұмыссыз бен өзін-өзі жұмыспен қамтыған халықты жұмыспен қамтудың белсенді шараларына тарту тетіктерін қамтиды.

Бағдарламаның нысаналы индикаторы ретінде анықталған 2016 жылға қарай жетуге тиіс меже:

- 1) кедейлік деңгейі 6%-дан аспауы тиіс;

- 2) жұмыссыздық деңгейі 5,0%-дан аспауы тиіс;

3) өзін-өзі жұмыспен қамтыған халықтың жалпы санындағы нәтижелі жұмыспен қамтылғандардың үлесі 64,5%-ға дейін ұлғаюы тиіс.

Бағдарламаны іске асыру шеңберінде қамтылғандардың (санаттар бойынша жалпы санындағы) үлес салмағы:

- 1) өзін-өзі жұмыспен қамтығандар 2013 жылы – 4,0%, 2014 жылы – 4,8% және 2015 жылы – 7,0%;

- 2) жұмыссыздар 2013 жылы – 44,0%, 2014 жылы – 52,5% және 2015 жылы – 78,8%;

- 3) күнкөрісі төмен отбасылардың еңбекке жарамды мүшелері (тартылған) 2013 жылы – 18,0%, 2014 жылы – 19,0% және 2015 жылы – 20,0% құрауы тиіс деп анықталған болатын.

Бағдарламаның негізгі міндеттері ретінде экономика салаларының білікті кадрларға қажеттілігін болжау тиімділігін қамтамасыз ету, жұмыс (тұрақты, уақытша) орындарын құруды жоспарлауды үйлестіру, Қазақстандағы әлеуметтік-экономикалық ахуал үшін ғаламдық дағдарыстың ықтимал теріс салдарын төмендету және экономикалық өсу үшін қажетті негізді қамтамасыз ету, кәсіпкерлік белсенділікті дамыту, облысшілік және ауданшілік көші-қонды жоспарлау есебінен еңбек ресурстарының кәсіптік және аумақтық ұтқырлығын арттыру, жұмыс істейтін жастардың ұтқыр бөлігінің бейімделуі және өмір сүруі үшін жағдай жасау, өзін-өзі жұмыспен қамтыған халықты жұмыспен нәтижелі қамтуды арттыру, олардың мәртебесін заңдас-тыру, т.б қарастырылды.

Бағдарламаны іске асыру мынадай бағыттар бойынша жүзеге асырылуда:

- 1) инфрақұрылымды және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылықты дамыту арқылы жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету;

- 2) кәсіпкерлікті дамыту арқылы: жеке кәсіпкерлік бастаманы қолдау; тірек ауылдарды кешенді дамыту арқылы жұмыс орындарын құру;

- 3) жұмыс берушінің қажеттілігі шеңберінде оқыту және қоныс аудару арқылы жұмысқа орналасуға жәрдемдесу;

Бағдарламада анықталған бағыттарды саралайтын болсақ, бірінші бағыт әлеуметтік-экономикалық даму әлеуеті орташа немесе жоғары қалалар мен ауылдық елді мекендерде, саяжай кенттерінде инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру жолымен халықты жұмыспен қамтуды қамтамасыз етуге бағытталған және жұмыс орындарын шұғыл құруға және жұмыссыздық деңгейін бақылауға мүмкіндік береді. Екінші

бағыт, ауылда кәсіпкерлікті дамыту арқылы жұмыс орындарын құру және тірек ауылдарды дамыту. Үшінші бағыт ретінде жұмыс берушінің қажеттілігі шеңберінде оқыту және қоныс аудару арқылы жұмысқа орналасуға жәрдемдесу қарастырылған.

Ұсынылған қаражатты мақсатты пайдалануда және бағдарламада көзделген нәтижелерге қол жеткізуді қамтамасыз ету үшін республикалық бюджеттік бағдарламалар әкімшілері мен жергілікті атқарушы органдардың арасында мынадай негізгі өлшемдер бойынша нәтижелер туралы келісім жасалады:

- 1) жұмыссыздық деңгейін төмендету;
- 2) жұмыс орындарын құру;

3) өзін-өзі жұмыспен қамтыған халықтың жалпы санындағы нәтижелі жұмыспен қамтылғандардың санын ұлғайту;

4) халық құрылымында ең төменгі күнкөріс деңгейінен төмен деңгейде тұратын еңбекке жарамды адамдардың үлесін қысқарту;

5) Бағдарлама бағыттары мен құрамдас бөліктер бөлінісінде мемлекеттік қолдау шараларымен қамтылған Бағдарламаға қатысушылардың саны;

6) тұрақты жұмыс орындарына, әлеуметтік жұмыс орындарына және жастар практикасына жұмысқа орналастырылғандардың, оның ішінде кәсіптік оқудан өткендердің ішінен Бағдарламаға қатысушылардың саны;

1 кесте – 2020 жылға дейін 5% жұмыссыздық деңгейін қамтамасыз ету үшін жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету жоспары

адам

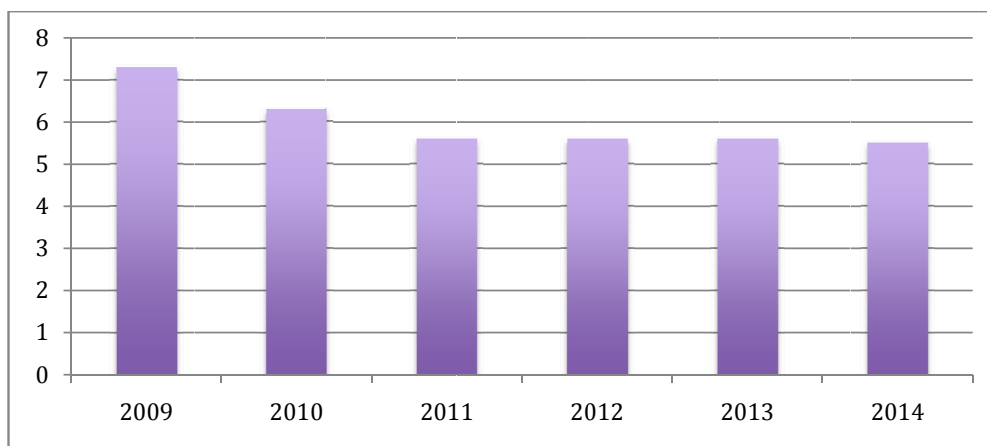
Өңірлер	2013 ж.	2014 ж.	2015 ж.	2016 ж.	2017 ж.	2018 ж.	2019 ж.	2020 ж.
Ақмола облысы	4172	2613	2560	2569	2695	3046	3523	3860
Ақтөбе облысы	4105	2571	2519	2527	2652	2997	3466	3798
Алматы облысы	9701	6077	5954	5973	6267	7083	8191	8976
Атырау облысы	2767	1733	1698	1704	1788	2020	2337	2560
Батыс Қазақстан облысы	3148	1972	1932	1938	2034	2299	2658	2913
Жамбыл облысы	5557	3481	3410	3422	3590	4057	4692	5141
Қарағанды облысы	7012	4393	4304	4318	4530	5120	5921	6488
Қостанай облысы	5075	3179	3115	3125	3278	3705	4285	4695
Қызылорда облысы	3278	2053	2012	2018	2118	2393	2768	3033
Маңғыстау облысы	2550	1597	1565	1570	1647	1861	2153	2359
Оңтүстік Қазақстан облысы	11709	7336	7187	7210	7565	8550	9888	10834
Павлодар облысы	4136	2591	2539	2547	2672	3020	3493	3827
Солтүстік Қазақстан облысы	3268	2047	2006	2012	2111	2386	2759	3024
Шығыс Қазақстан облысы	7102	4450	4359	4373	4589	5186	5997	6571
Алматы қ.	3942	2470	2420	2427	2547	2878	3329	3648
Астана қ.	7304	4576	4483	4498	4719	5333	6168	6758
Қазақстан Республикасы	84826	53139	52063	52231	54802	61934	71628	78485

Ескерту: Әдебиет көзі: <https://www.enbek.kz/ru/node/139>

«Жұмыспен қамту 2020 бағдарламасын» іске асыру мақсатында 2011 жылы 24 маусымда Алматы қаласы әкімдігінің №2/400 қаулысымен «Алматы қалалық жұмыспен қамту орталығы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі құрылды. Орталықтың негізгі мақсаты өз бетінше жұмыспен айналысушылар, жұмыссыздар мен табысы төмен тұрғындарды қайта оқыту, жұмысқа орна-

ласуға көмектесу арқылы белсенді экономикаға тарту болып табылады.

Алматы қалалық жұмыспен қамту орталығы жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар Басқармасының құрылымдық бөлімшесі болып табылады. Халыққа ыңғайлы болу мақсатында жұмыспен қамту орталығының 7 аудан бөлімдері жұмыс істейді.

2-сурет – Жұмыссыздық деңгейі Алматы қаласы

2 кесте – Алматы қаласының еңбек нарығының негізгі индикаторлары

Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	2009 ж.	2010 ж.	2011 ж.	2012 ж.	2013 ж.	2014 ж. 3-тоқсан
Халық саны:	мың адам	1391,1	1414,0	1450,3	1475,6	1507,7	1534,3
Экономикалық тұрғыдан белсенді халық	мың адам.	708,2	722,4	740,8	774,6	787,5	810,2
Экономикалық тұрғыдан белсенділіктің деңгейі	%	65,0	65,2	65,6	66,0	66,4	67,2
Жұмыспен қамтылғандар- барлығы	мың адам	656,6	676,9	699,2	731,0	743,1	765,6
Соның ішінде: Жалдамалы қызметкерлер өз бетінше жұмыспен қамтылғандар	мың адам	609,5 47,0	620,2 56,7	638,1 61,1	671,5 59,5	683,5 59,6	703,4 62,2
Жұмыспен қамтылғандар деңгейі	%	92,7	93,7	94,3	94,4	94,4	94,5
Жұмыссыз халық	мың адам	51,6	45,5	41,7	43,6	44,4	44,6
Жұмыссыздық деңгейі	%	7,3	6,3	5,6	5,6	5,6	5,5
Экономикалық тұрғыдан енжар (әрекетсіз) халық	мың адам	381,9	386,3	388,1	399,7	399,2	394,8
Экономикалық тұрғыдан енжарлығының (әрекетсіздігінің) деңгейі	%	35,0	34,8	34,4	34,0	33,6	32,8
Есепте тұрған азаматтардың саны (жыл соңындағы жағдай бойынша)	адам	5046	3031	1558	1073	815	1593
Тіркелген жұмыссыздықтың деңгейі	%	0,7	0,4	0,2	0,1	0,1	0,2

Ескерту: Әдебиет көзі – Алматы қаласы Әкімдігінің сайты

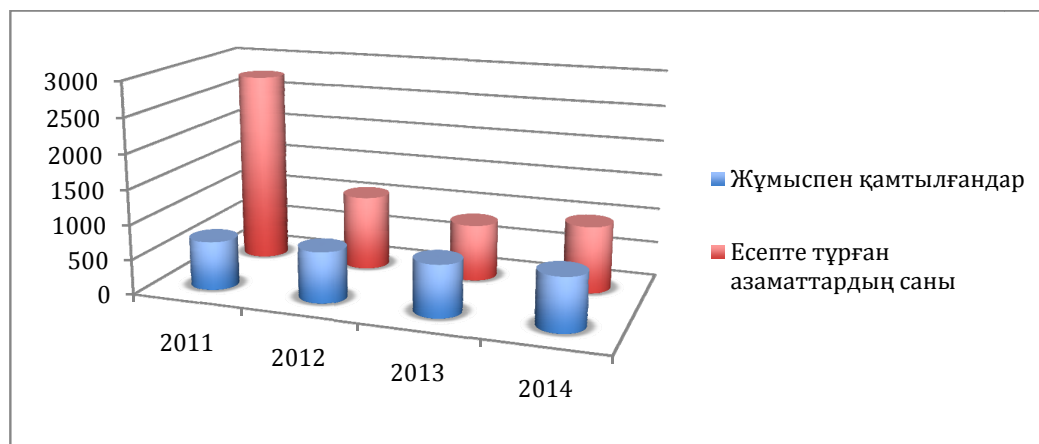
Ағымдағы жылы «Алматы қалалық жұмыспен қамту орталығы» КММ-сі Жұмыспен қамту 2020 бағдарламасының бірінші бағытын «Өз бетінше жұмыспен айналысушыларды, жұмыссыздар және табысы төмен тұрғындарды оқыту және жұмысқа орналасуға жәрдемдесу» жүзеге асыруда.

Бұл бағытқа қатысушыларға үкімет тарапынан қолдау көрсетіледі:

- оқу және жұмысқа орналасу мәселелері бойынша кеңес беру;
- шәкіртақының төленуімен, тегін біліктілікті арттыру, кәсіптік даярлау және қайта даярлау курстарына (бұдан әрі – кәсіптік оқыту) жолдау;

– лайықты бос жұмыс орындарын іздеу және жұмысқа, оның ішінде әлеуметтік жұмыс орындарына орналасуға және жастар іс-тәжірибесін өтуге жәрдемдесу;
– жалақыны ішінара субсидиялау;

Бұл көрсеткіштерден жобаның жақсы іске асырылу қарқынын байқауға болады. Бұл жоба арқылы халықтың әл ауқатын көтеріп, мемлекеттің экономикалық жағдайын жақсартуға үлкен ықпал етуде.

3-сурет – Алматы қаласы бойынша бағдарлама нәтижелері

Әдебиеттер

- 1 Волков И.М., Грачева М.В. Проектный анализ. – «Банки и биржи», ЮНИТИ, 1997.
- 2 Мазур И.И., Шапиро В.Д., Ольдерогге Н.Г. Управление проектами. – М., 2004.
- 3 Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента, 1992.
- 4 <https://www.enbek.kz/ru/node/139>
- 5 Управление проектами: под общей ред. Шапиро В.Д. – СПб.: ДваТри, 1996 г.
- 6 Луков В.А., Социальное проектирование, 2007 г.

References

- 1 Volkov I.M., Grachev M.V. Projectniy analisis. – “Bankib birzhi,” UNITY, 1997.
- 2 Mazur I.I., Shapiro V.D., N.G.Olderogge. Upravlenie Projectami. – M., 2004.
- 3 Meskon M., Albert M., Hedouri F. Osnovy Managementa, 1992.
- 4 <https://www.enbek.kz/ru/node/139>
- 5 Project Management. Under the general editorship. Shapiro V.D. – SPb .:Dva, tri. 1996
- 6 Lukov V.A., Socialnoe Proektirovanie, 2007